

دیباچه
دکتر میر جلال الدین کرّازی

ریختن مولانا

نویسنده
رامتین کاکاوندی

سرشناسه: کاکاوندی، رامتین، ۱۳۶۹ -

عنوان قرارداد: دیوان شمس تبریزی، برگزیده.

عنوان و نام پدیدآور: ریتم مولانا، واکاوی وزن چاهه در سرود مولانا با ابزار افاعیل عروضی، بحور، آتائین و دانش خنیا / رامتین کاکاوندی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موسیقی عارف، ۱۴۰۴.

مشخصات ظاهری: ۸۷ص.

فروست: از رشته دفترهای ریتم.

شابک: 978-600-90074-9-3

عنوان دیگر: واکاوی وزن چاهه در سرود مولانا با ابزار افاعیل عروضی، بحور، آتائین و دانش خنیا.

موضوع: مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ق. دیوان شمس تبریزی - موسیقی

موضوع: Music Divān-i Shams-i Tabrizī -- 1273-1207 Mohammad ibn Mohammad, Mowlavi, Jalaloddin

موضوع: موسیقی ایرانی - ریتم و وزن

Music, Iranian -- Meter and rhythm

عروض فارسی - قرن ۷ق

-- Versification -- ۱۳th century Persian language

فارسی - وزن شعر و نثر

Persian language -- Rhythm

شعر فارسی - قرن ۷ق.

th century Persian poetry --

موسیقی و ادبیات - ایران

Music and literature -- Iran

شناسه افزوده: مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ق. دیوان شمس تبریزی. برگزیده

شناسه افزوده: Divān-i Shams-i Tabrizī 1273-1207, Mohammad ibn Mohammad Mowlavi, Jalaloddin

Selections

رده بندی کنگره: MT۴۲

رده بندی دیویی: ۲۲۴۷۸۱

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۱۶۳۳۶۳

انتشارات موسیقی عارف

Arefsounds

arefmusic.sn

www.aref.ir

تهران، خیابان جمهوری، نرسیده به میدان بهارستان، کوچه محمودی، پلاک ۳، طبقه اول

تلفن: ۳۳۹۷۶۴۳۰۳۱، فکس: ۳۳۹۱۴۲۱۴، تلفن همراه: ۰۹۰۳۱۳۴۹۵۵۵

ریتم مولانا

واکاوی وزن چاهه در سرود مولانا با ابزار افاعیل عروضی، بحور، آتائین و دانش خنیا

نویسنده: رامتین کاکاوندی

پیرنگ‌یوشینه (طراح جلد): رامتین کاکاوندی

برگه‌آرا (صفحه آرا): رامتین کاکاوندی

هنگام چاپ: نخست ۱۴۰۴

شمارگان (ت)

بها (ق)

3300000

پهرست

۷.....	د بياچه استاد دكترمير جلال الدين كزازی
۱۰.....	پيشگفتار
۱۲.....	چامه سنجی
۱۲.....	بحور
۱۳.....	انانين
۱۵.....	خنيا
۱۵.....	ديدهان خنيا
۱۶.....	آواږ
۱۷.....	ريختها و كخش نام آواها
۱۸.....	تراز
۱۸.....	تراز نما
۱۸.....	گونه های تراز
۱۹.....	خچك
۲۱.....	كلید
۲۱.....	سر كلید

۲۶	واکای-سرود ۱ فایلاتن فایلاتن فایلاتن
۲۸	واکای-سرود ۲ مفعول مفاعیل مفاعیل فعل
۲۹	واکای-سرود ۳ مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعیل
۳۰	واکای-سرود ۴ مفاعیل مفاعیل مفعول
۳۱	واکای-سرود ۵ فایلاتن فایلاتن فایلاتن فایلاتن
۳۲	واکای-سرود ۶ مفعول مفاعیل مفعول
۳۳	واکای-سرود ۷ مفاعیل مفاعیل مفاعیل مفاعیل
۳۴	واکای-سرود ۸ مفعول مفاعیل مفعول مفاعیل
۳۵	واکای-سرود ۹ مستغیل مستغیل مستغیل مستغیل
۳۶	واکای-سرود ۱۰ فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعل
۳۷	واکای-سرود ۱۱ مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعیل
۳۹	واکای-سرود ۱۲ مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
۴۰	واکای-سرود ۱۳ مفعیل مفاعیل مفعیل مفاعیل
۴۱	واکای-سرود ۱۴ مفعیل فاعیل مفعیل فاعیل
۴۲	واکای-سرود ۱۵ فاعلاتن فاعلاتن فاعیل
۴۴	واکای-سرود ۱۶ مفعیل مفعیل مفعیل فاعیل
۴۵	واکای-سرود ۱۷ مفاعیل مفاعیل مفاعیل مفعول
۴۶	واکای-سرود ۱۸ فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
۴۷	واکای-سرود ۱۹ فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
۴۸	واکای-سرود ۲۰ مفعیل مفعیل مفعیل مفعیل
۴۹	واکای-سرود ۲۱ فاعلاتن فاعلاتن فاعل
۵۱	واکای-سرود ۲۲ مفعول مفعول مفعول
۵۲	واکای-سرود ۲۳ فاعل فاعل فاعل فاعل
۵۳	واکای-سرود ۲۴ فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن مفاعیل
۵۴	واکای-سرود ۲۵ مفاعیل فاعلاتن مفاعیل فاعلاتن
۵۵	واکای-سرود ۲۶ مفعول مفعول مفعول فعل
۵۶	واکای-سرود ۲۷ مستغیل فاعل مستغیل فاعل (فعل فاعل فاعل فاعل)
۵۷	واکای-سرود ۲۸ مفاعیل مفاعیل مفاعیل مفعول
۵۸	واکای-سرود ۲۹ مفعول مفاعیل مفاعیل
۵۹	واکای-سرود ۳۰ مفعیل مفعیل مفعیل مفعیل (مفعیل فاعل مفعیل فاعل)
۶۰	واکای-سرود ۳۱ مفعیل فاعلاتن مفعیل فاعل
۶۲	واکای-سرود ۳۲ فاعیل فاعلاتن فاعیل فاعلاتن
۶۴	واکای-سرود ۳۳ فاعلاتن فاعیل فاعلاتن فاعیل
۶۵	واکای-سرود ۳۴ فاعلاتن فاعل فاعلاتن فاعل (فعل فاعل فاعل فاعل یا مفعیل فاعلاتن مفعیل فاعل)
۶۷	واکای-سرود ۳۵ فاعلاتن فاعل فاعلاتن فاعل (فاعیل مفعول فاعیل مفعول)
۶۹	واکای-سرود ۳۶ مستغیل مستغیل مستغیل مستغیل
۷۰	واکای-سرود ۳۷ مفاعیل مفعول مفعول مفاعیل مفعول
۷۲	واکای-سرود ۳۸ مفاعیل مفعول مفاعیل مفعول
۷۴	واکای-سرود ۳۹ مفعیل مفعیل مفعیل مفعیل
۷۵	واکای-سرود ۴۰ مفعول مفعول مفعول مفعول
۷۶	واکای-سرود ۴۱ فاعل فاعل فاعل فاعل
۷۷	واکای-سرود ۴۲ مفاعیل مفعول مفاعیل مفعول
۷۸	واکای-سرود ۴۳ مستغیل فاعل مستغیل فاعل
۷۹	واکای-سرود ۴۴ مفعیل مفعیل مفعیل مفعیل (مفعیل مفعیل فاعل مفعیل مفعیل فاعل)
۸۰	واکای-سرود ۴۵ مفعیل مفعیل مفعیل مفعیل (مفعیل فاعل مفعیل فاعل مفعیل فاعل)
۸۱	واکای-سرود ۴۶ فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن
۸۲	واکای-سرود ۴۷ مفاعیل مفاعیل
۸۳	واکای-سرود ۴۸ مفعیل مفعول مفعیل مفعول
۸۴	واکای-سرود ۴۹ مفعیل مفعیل مفعیل مفعیل
۸۶	پس گفتار

❖ خُنیا

واژه خُنیا (موسیقی) به چَم آهنگ است و نام آوا (نغمه، نت)، گاهی به دسته‌ای از نواها رهنمود دارد که با ترتیب آشکار شده‌ای قرار گرفته‌اند و گاهی به گروهی از آواها پیوند می‌خورد که به نگرش همراهی با بند وازگان یک گزاره، نگرش برای بیان یک چَم و خواسته‌ی آشکار شده بنابر چارچوب رونده زبان هم ریخت شده‌اند.

روی هم رفته هنر خُنیا، هنری است در برگیرنده‌ی آهنگ‌ها و سازه‌هایی که آن‌ها را بُونده‌تر و نازک‌تر سازد.

شدنیست، این هنر در برگیرنده‌ی ساختن آهنگ و همچنین بیان چند و چونی برای شنونده یا تنها در برگیرنده‌ی ساختن آهنگ بدون بیان چند و چونی باشد.

❖ دیدمان خُنیا (تئوری موسیقی)

خُنیا، آفریده‌ی آمیختن آواهاست؛ و به همان آسانی که گفت و شنیده‌ها را می‌نویسیم، می‌توانیم آن را بنگاریم.

شناسایی نشانه‌ها و چارچوب بهم پیوند دادن آنها به نام دیدمان خُنیا یا تئوری موسیقی نامیده می‌شود.

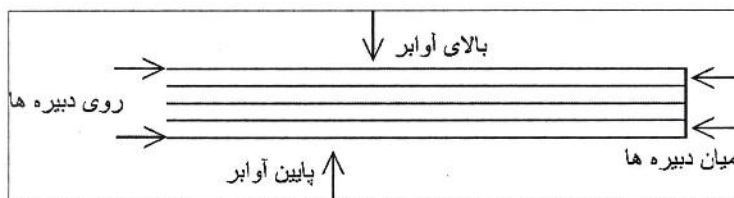
آواهایی که به دست‌آویز آرنگ می‌نگارند، (نت) می‌نامیند.

برای همه آواهای خنیایی از بم‌ترین تا زیرترین آنها تنها هفت نام هست.

دو ر می فا سل لا سی

❖ آوابر (خط حامل)

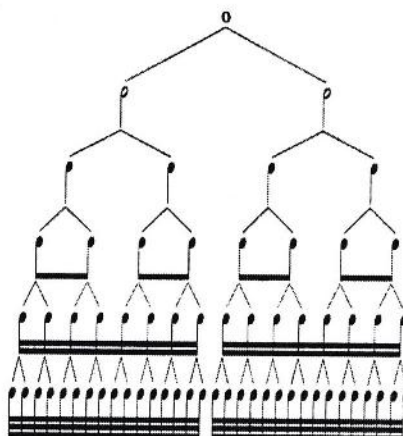
برای آنکه نت های خنیا را در چرخه های پی در پی بتوان به دبیره ی خنیا نوشت دبیره هایی به کار برده می شوند که آوابر نام دارند.
آوابر، گزاره ایست از پنج دبیره ی هم تراز و همسویه که به اندازه ی برابر نگارش گشته و برای نوشتن نت ها به کار می رود.

❖ ریخت‌ها و کشش نام‌آواها

ریخت نام‌آواها به پیوند کشیده شدن آنها دگرگون می‌شود؛ و واحد کشش را نام‌آوای گرد انگاشته‌اند که برابر با چهار کوب است. دیگر نام‌آواها نیز هر کدام، پیوند به بالاتر خود، نیم می‌شوند و ارزش زمانی هر نت پیوند به نت های دیگر می‌تواند دیگرگون باشد.

شکل نت	شکل سکوت	نام نت	نسبت نتها به گرد
		گرد	۱
		سفید	۱/۲
		سیاه	۱/۴
		چنگ	۱/۸
		دولا چنگ	۱/۱۶
		سه لا چنگ	۱/۳۲

انگیزه نگارش این دفتر،
واکاوای اوزان عروضی در
چامه های مولانا جلال
الدین محمد بلخی، با
بهره از ابزارهای افغابیل،
بحور، اتانین و برگردان
به زبان خنیا، در چارچوب
میزان نماها و اهنگک
های (موتیف های) گوناگون
است.

برای شنیدن آهنگ ها، کیو آر کد
QR code را در تلگرام بکاوید

@Maulana_Rhythm

انتشارات موسیقی عارف